

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.3.80>

УДК 336.1

П. А. Мороз,

к. е. н., Київський Національний Університет імені Тараса Шевченка

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-2711-6795>

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ ВЕКТОР ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ: БЮДЖЕТНА ПОЛІТИКА ТА СТРУКТУРНІ РЕФОРМИ

P. Moroz,

PhD in Economics, Taras Shevchenko National University of Kyiv

EUROPEAN INTEGRATION VECTOR OF UKRAINE'S POST-WAR RECOVERY: BUDGETARY POLICY AND STRUCTURAL REFORMS

У статті досліджено євроінтеграційний вектор повоєнного відновлення України в контексті трансформації бюджетної політики держави. Обґрунтовано, що повоєнне відновлення України розглядається не як повернення до довоєнного стану, а як комплексна модернізація економіки відповідно до стандартів Європейського Союзу. Проаналізовано роль зовнішньої фінансової підтримки ЄС та напрямів перерозподілу запозичених фінансових ресурсів з метою стимулювання економічної модернізації. Акцентовано на необхідності переходу до системи публічних фінансів, що

сприятиме євроінтеграційним процесам в Україні. Визначено ключові структурні реформи у сфері антикорупційної політики, енергетики, митного регулювання, фінансової децентралізації та забезпечення належного рівня соціальної справедливості.

Доведено, що поєднання фінансової допомоги із системною бюджетною політикою сформують передумови макрофінансової стабільності та сталого економічного зростання України.

The article examines the European integration vector of Ukraine's post-war recovery under conditions of large-scale destruction and prolonged military aggression. The relevance of the topic is determined by the unprecedented combination of post-war reconstruction and the country's accelerated accession process to the European Union, which requires simultaneous economic recovery and deep structural transformation. The purpose of the study is to identify the role of budgetary policy and fiscal reforms as key drivers of sustainable recovery and institutional convergence with EU standards.

The research is based on analytical and comparative methods, allowing for the assessment of budgetary policy transformation, external financial assistance mechanisms, and institutional reforms implemented during 2022–2026. Systemic analysis is used to evaluate the interaction between budgetary support, investment instruments, and reform conditionality in the framework of European integration.

The results demonstrate that Ukraine's post-war recovery model is fundamentally different from traditional reconstruction approaches. External financial assistance, particularly from the European Union, functions not only as a stabilization tool but also as a catalyst for structural reforms in public finance management, anti-corruption policy, energy governance, and customs regulation. Budgetary policy such as direct budget support, investment guarantees, and risk-sharing mechanisms contribute to macroeconomic resilience while facilitating institutional modernization.

The study confirms that temporary deviations from EU fiscal criteria during wartime do not constitute a critical obstacle to integration, provided that a credible medium-term strategy for fiscal consolidation and debt sustainability is implemented. The practical value of the article lies in substantiating policy recommendations for aligning financial recovery instruments with long-term European integration goals, ensuring that post-war reconstruction becomes a foundation for sustainable economic growth and institutional stability in Ukraine.

Ключові слова: *євроінтеграція; повоєнне відновлення; фінансова допомога; бюджетна політика; бюджетна підтримка; структурні реформи; Ukraine Facility.*

Keywords: *European integration; post-war recovery; financial assistance; budgetary policy; budgetary support; structural reforms; Ukraine Facility.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Повномасштабна війна російської федерації проти України спричинила безпрецедентні руйнування економічної, соціальної та інституційної інфраструктури держави, що суттєво ускладнює забезпечення макрофінансової стабільності та сталого економічного розвитку. Водночас процес повоєнного відновлення України відбувається в унікальних умовах поєднання фізичної реконструкції з реалізацією курсу на повноправне членство в Європейському Союзі (далі – ЄС). Це зумовлює необхідність формування такої бюджетної політики, яка одночасно відповідатиме викликам воєнного часу та вимогам економічної конвергенції з ЄС, що актуалізує потребу в комплексному науковому аналізі зазначеної проблематики.

Незважаючи на значний обсяг наукових досліджень, недостатньо висвітленим залишається питання інтеграції фінансових інструментів зовнішньої підтримки з механізмами структурних реформ у межах євроінтеграційних процесів України. Це зумовлює необхідність системного

підходу до дослідження бюджетної політики України в координатах макрофінансової стабілізації, повоєнної трансформації та європейської інтеграції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика повоєнного відновлення України в контексті європейської інтеграції є предметом активних досліджень у працях українських та зарубіжних науковців, а також у аналітичних матеріалах міжнародних організацій і інституцій ЄС. У низці наукових публікацій розглядається концептуальна модель післявоєнного економічного відновлення України як складової процесу євроінтеграції [1–3]. Автори відзначають унікальність українського досвіду від попередніх хвиль розширення ЄС.

Значний масив досліджень присвячений трансформації бюджетної, фінансової та макрофінансової політики ЄС в умовах пандемії COVID-19 та війни в Україні, а також впливу нових бюджетних правил ЄС на країни-кандидати [4, 6, 12, 13]. У цих працях наголошується на посиленні контролю за фінансовими дисбалансами.

Окрему групу досліджень становлять публікації, присвячені фінансовим інструментам підтримки України з боку ЄС та міжнародних фінансових інституцій [5, 9, 14–17]. Автори наголошують на переході від екстреної макрофінансової допомоги до більш стратегічної моделі, орієнтованої на структурні реформи та мобілізацію приватного капіталу.

Важливе місце у наукових дослідженнях займає аналіз антикорупційних реформ та ефективності управління публічними фінансами в умовах війни [10, 20–23]. Доведено, що антикорупційні заходи мають прямий позитивний вплив на довіру інвесторів і ефективність використання зовнішньої фінансової допомоги.

Секторальні аспекти повоєнної трансформації, зокрема реформа енергетичного сектору та митної системи, висвітлюються у працях, присвячених енергетичній безпеці, розвитку відновлюваних джерел енергії та імплементації законодавства ЄС [24–27]. Дослідники підкреслюють

стратегічну важливість децентралізації енергосистеми та гармонізації митних процедур.

Окремі публікації аналізують регіональні, демографічні та соціально-економічні виклики повоєнного розвитку, зокрема посилення міжрегіональних дисбалансів, роль політики згуртованості ЄС та необхідність страхування воєнних ризиків для бізнесу [28–31]. Довгострокові перспективи членства України в ЄС та їх економічні й правові наслідки розглядаються у працях провідних європейських аналітичних центрів і академічних видань [32–34].

Формування цілей статті. Метою статті є комплексне дослідження євроінтеграційного вектора повоєнного розвитку України з акцентом на ролі бюджетної політики та структурних реформ у забезпеченні макрофінансової стабільності й економічної модернізації держави.

Виклад основного матеріалу дослідження. Процес трансформації України в умовах повномасштабної агресії та планування її подальшого відновлення представляє собою унікальний історичний прецедент. Повоєнне відновлення розглядається в контексті фундаментальної економічної модернізації держави, що базується на євроінтеграційних стандартах. Центральним елементом цієї стратегії є бюджетна політика, яка в період з 2022 по 2026 роки зазнала радикальних змін, адаптуючись до потреб воєнного часу та вимог майбутнього членства в ЄС [1-3].

Повномасштабне вторгнення 2022 року вимушено призвело до переосмислення моделі національної економічної політики [1, 4]. Сучасні дослідження підкреслюють, що повоєнне відновлення України має відбуватися за принципом «build back better» (відбудувати краще, ніж було), що передбачає повну синхронізацію інвестицій із реформами, необхідними для гармонізації з *acquis communautaire* [1, 5].

Масштаб руйнувань, оцінений Світовим банком у понад 350-411 мільярдів євро, перевищує фінансові можливості будь-якої окремої держави

чи організації. Це зумовлює необхідність створення багатошарової архітектури фінансової підтримки, де провідну роль відіграє ЄС [3, 6, 7].

У таблиці 1 систематизовано макроекономічні прогнози та орієнтовні обсяги фінансових потреб України у 2024–2027 роках з урахуванням масштабів воєнних руйнувань і домінуючої ролі зовнішньої фінансової підтримки. Вона відображає очікувану динаміку ключових макроекономічних показників у поєднанні з параметрами бюджетної допомоги ЄС та еволюцією потреб у фінансуванні відновлення, що формують передумови для реалізації структурних реформ і переходу від етапу макрофінансової стабілізації до етапу економічної модернізації.

Таблиця 1. Макроекономічні прогнози та потреби у фінансуванні (2024–2027)

Показник	2024 (Факт/Оцінка)	2025 (Прогноз)	2026 (Прогноз)	2027 (Прогноз)
Реальний ріст ВВП (%)	2,9%	2,5%	2,0%	Посилення відновлення
Інфляція (CPI)	Зниження	Стабілізація	Подальше падіння	Наближення до цілі
Пряма бюджетна підтримка ЄС	€16,1 млрд	€10-12 млрд	Нові пакети	Інтеграційні фонди
Потреби у відновленні	~\$411 млрд	Зростання	Активна фаза	Модернізація

Джерело: сформовано автором на основі [1, 3, 8, 9, 10]

Трансформація бюджетної системи України є однією з найскладніших умов вступу до ЄС. Досвід боргової кризи єврозони 2009–2012 років навчив європейські інституції суворо контролювати макроекономічні дисбаланси в країнах-членах та кандидатах [11]. Бюджетна політика України на шляху до членства має орієнтуватися на Маастрихтські критерії, хоча в умовах війни та активного повоєнного відновлення їх дотримання є об’єктивно неможливим у короткостроковій перспективі.

З метою оцінки відповідності бюджетної політики України вимогам економічної конвергенції ЄС доцільно зіставити ключові Маастрихтські критерії з фактичним станом макрофінансових показників держави в умовах війни та повоєнної трансформації (табл.2). Таке порівняння дозволяє не лише

зафіксувати наявні відхилення від стандартів ЄС, але й окреслити часові горизонти потенційного повернення до нормативних значень з урахуванням безпекових, економічних та інституційних обмежень.

Таблиця 2. Маастрихтські критерії та українські реалії

Критерій	Стандарт ЄС	Стан України (2024–2025)	Прогноз повернення до норми
Дефіцит бюджету	< 3% ВВП	Значно перевищено (через оборону)	Після завершення активних бойових дій
Державний борг	< 60% ВВП	Вище 80-90%	Залежить від темпів росту ВВП та допомоги
Інфляція	На 1.5% вище 3 кращих	Висока, але з тенденцією до зниження	2026–2027 рр.
Стабільність валюти	Участь в ERM II	Фіксований курс з переходом до гнучкості	Після стабілізації резервів

Джерело: сформовано автором на основі [4, 11, 12]

Науковці наголошують, що тимчасове відхилення від фіскальних норм ЄС не стане перешкодою для членства, якщо Україна створить чіткий механізм повернення до лімітів дефіциту та боргу. Важливою вимогою є впровадження середньострокового бюджетного планування. Україна вже робить кроки у цьому напрямі. Щоправда бюджетна декларація на 2025–2027 роки оцінюється експертами як «досить розпливчата», оскільки не охоплює повною мірою місцеві бюджети та соціальні фонди згідно зі стандартами ЄС [11].

Тому пропонується створення спеціалізованої незалежної інституції для моніторингу дотримання фіскальних правил та проведення кількісного аналізу ризиків [11].

Створення Ukraine Facility у 2024 році ознаменувало перехід від короткострокової екстреної допомоги до стратегічного планування відновлення на період 2024–2027 років. Цей інструмент обсягом фінансування 50 мільярдів євро поєднує в собі макрофінансову допомогу, інвестиційні гарантії та технічну підтримку [9, 13].

Напрями Ukraine Facility та їх функціональне призначення:

1. План України: пряма підтримка державного бюджету (38,27 млрд євро) за умов виконання конкретних реформ та інвестиційних індикаторів.

Це перетворює бюджетну політику на інструмент прямого стимулювання структурних змін [13, 14].

2. Інвестиційний механізм: спеціальний фонд обсягом 9,3–9,5 млрд євро, призначений для деризикації інвестицій. Він дозволяє залучати кошти від приватних інвесторів та міжнародних фінансових інституцій (ЄІБ, ЄБРР) для великих інфраструктурних проєктів [9, 15, 16].

3. Технічна допомога: підтримка гармонізації законодавства з нормами ЄС, розвиток інституційної спроможності органів влади та покриття відсотків за кредитами [13, 14, 16].

У 2024 році Україна отримала 16,1 млрд євро, успішно виконавши умови перших етапів Плану. Важливо, що щонайменше 20% грантової допомоги має бути спрямовано на потреби місцевих громад, що підтримує реформу децентралізації навіть в умовах війни [9].

Наприкінці 2025 та на початку 2026 року Європейська Комісія ініціювала розширення фінансової підтримки, представивши пропозицію щодо «Ukraine Support Loan» на 2026–2027 роки обсягом 90 мільярдів євро [17].

Розподіл коштів за основними напрямками запропонованого Європейською Комісією фінансового пакета «Ukraine Support Loan» на 2026–2027 роки дозволяє проаналізувати пріоритети між оборонними потребами держави та забезпеченням макрофінансової стабільності й безперервності функціонування публічних сервісів у контексті повоєнного відновлення (табл.3).

Таблиця 3. Розподіл фінансування за новим пакетом 2026–2027 рр.

Напрямок	Обсяг	Призначення
Військова допомога	€60 млрд	Зміцнення оборонного промислового потенціалу, закупівлі
Бюджетна підтримка	€30 млрд	Функціонування державних сервісів, охорона здоров'я, освіта
Джерела фінансування	Ринок капіталу	Спільні запозичення ЄС під гарантії бюджету (headroom)

Джерело: сформовано автором на основі [17]

Використання прибутків від заморожених російських активів (ERA initiative) стає частиною механізму погашення кредитів, що зменшує навантаження на бюджет України [17, 18]. Проте дослідники застерігають, що навіть такі обсяги фінансування вимагають від України «майстерності в управлінні політикою» (skillful policymaking) для збереження макроекономічної стабільності [19].

Повоєнне відновлення України неможливе без подолання системної корупції, яка тривалий час була головною перешкодою для інвестицій. У період 2022–2025 років Україна продемонструвала певний прогрес. Індекс сприйняття корупції (CPI) показав стійке зростання: Україна увійшла до числа 15 країн світу з найбільшим прогресом за останні 10 років [10, 20].

Еволюція антикорупційної інфраструктури (2024–2025):

1. Посилення незалежності НАБУ та САП. У 2024 році було направлено до суду 113 обвинувальних актів проти топ-чиновників [20, 21].
2. Вищий антикорупційний суд (ВАКС) став ключовим елементом правосуддя, ухваливши 77 обвинувальних вироків у 2024 році [21].
3. Цифровізація (Prozorro та Дія). Електронні закупівлі та відкриті дані стали опорним інструментом прозорості. У 2024 році через Prozorro пройшло контрактів на 1,5 трильйона гривень [21, 22].
4. Державна антикорупційна програма, прийнята на 2023–2025 роки, заклала фундамент для формування нової антикорупційної стратегії [20, 21].

Дослідження підкреслюють, що антикорупційні заходи безпосередньо впливають на ефективність управління публічними фінансами (PFM). Аналіз 2020–2025 років підтверджує, що розвиток e-government послуг та незалежний аудит (Рахункова палата) знижують рівень фрод-операцій, що в середньому дорівнювало 4% від обсягу торгів до реформи [23].

Вищий орган фінансового контролю України – Рахункова палата України – наразі в процесі системної реформи з метою досягнення суттєвої інституційної незалежності та неупередженості зовнішнього аудиту відповідно до змін вітчизняного законодавства, які набули чинності в грудні

2024 року. Це є частиною євроінтеграційних зобов’язань України, спрямованих на приведення діяльності Рахункової плати у відповідність до стандартів Міжнародної організації вищих органів аудиту (INTOSAI) та вимог програми Міжнародного валютного фонду.

Повоєнне відновлення вимагає не лише інституційних, а й глибоких секторальних трансформацій. Енергетичний сектор та митна служба є пріоритетними сферами, де реформи мають забезпечити стійкість держави та зростання доходів бюджету.

Російські атаки на енергосистему у 2024 році завдали збитків на 20,5 млрд доларів. Це змушує уряд перейти до стратегії енергетичної децентралізації. Замість великих радянських ТЕС пріоритет надається малій розподіленій генерації (5–100 МВт) [24]. Ключовим напрямом реформування енергетичного сектору України стає децентралізація та прискорений розвиток відновлюваної генерації, зокрема в контексті європейського «зеленого» порядку денного та повоєнного відновлення (табл.4).

Таблиця 4. Ключові параметри трансформації енергетичного сектору України в умовах війни та повоєнного відновлення

Параметр реформи	Ціль до 2030 року	Механізми реалізації
Частка відновлюваної енергії	27% (з нинішніх 10%)	Зелені аукціони, податкові пільги
Децентралізація	Створення сотень малих вузлів	Закон № 9381, залучення громад
Інвестиційні потреби (NECP)	\$41,5 - \$50 млрд	Ukraine Investment Framework (UIF)
Скорочення викидів	-65% від рівня 1990 р.	EU Green Deal alignment

Джерело: сформовано автором на основі [14, 24, 25]

Науковці зазначають, що юридичне регулювання ВДЕ (відновлюваних джерел енергії) в Україні тепер тісно пов'язане з європейською політикою REPowerEU та законодавчо визначеними фінансовими стимулами [24, 25]. Тому, для реалізації проектів з відновлення та відбудови України фінансування державного бюджету за рахунок іноземного кредитування та грантової допомоги залишається одним із пріоритетних завдань державної політики та спрямовується на впровадження

проектів з відновлення критичної інфраструктури, підтримку енергетичного сектору [26].

На шляху до вступу в митний союз ЄС Україна до червня 2025 року має завершити імплементацію положень Митного кодексу ЄС (UCC). Реформа включає впровадження автоматизованої системи митного оформлення (ACCS), розширення програми Авторизованих економічних операторів (AEO) та запуск системи контролю імпорту (ICS2) [27]. Це дозволить не лише збільшити надходження до бюджету, а й кардинально знизити корупційні ризики на кордоні.

Одночасно з тим, поглиблюються процеси фіскальної концентрації – наслідки воєнного часу вплинули на нерівномірність розподілу доходів між місцевими бюджетами. Попри позитивні результати реформи фінансової децентралізації для територіальних громад до повномасштабного вторгнення, наразі спостерігається зворотній ефект – податкові надходження збільшуються у великих містах. Наприклад, у 2024 році бюджет міста Києва продемонстрував рекордні 89,7 млрд грн надходжень (+29% порівняно з 2023 р.), що пов'язано з високою концентрацією економічної активності в столиці, включаючи прибутковість банківського сектору. Інші ж регіони демонструють негативну динаміку наповнення місцевих бюджетів, а найперше це стосується прифронтових територіальних громад [28].

Повоєнне відновлення ж має спиратися на збереження результатів децентралізації. Євроінтеграційний вектор передбачає використання досвіду «політики згуртованості» (Cohesion Policy) ЄС для вирівнювання регіональних дисбалансів та підтримки стійкості територіальних громад [29].

Ключовою передумовою успішного повоєнного відновлення України стає активне залучення приватного капіталу. У цих умовах особливого значення набувають інструменти страхування воєнних ризиків і гарантійні механізми, що дозволяють знизити інвестиційну невизначеність та компенсувати структурні обмеження децентралізованої моделі розвитку. Наприклад, з 1 січня 2026 року в Україні запускається державний механізм

компенсації через Експортно-кредитне агентство (ЕКА), який пропонує відшкодування збитків та компенсацію страхових премій для бізнесу [30]. Пропонується узагальнити основні міжнародні та національні механізми підтримки інвестицій у повоєнний період (табл.5).

Таблиця 5. Інструменти підтримки інвестицій

Організація / Інструмент	Деталі покриття	Переваги для інвестора
MIGA (Світовий банк)	До \$1 млрд на проєкт, до 20 років	Захист від війни, тероризму, розриву бізнесу
DFC (США)	Прямі позики та страхування	Фокус на енергетику та критичну інфраструктуру
UIF (Ukraine Investment Framework)	Гарантії на €9,3 млрд	Залучення до €40 млрд змішаного фінансування
UNITY Facility	Спеціалізоване страхування морських вантажів	Підтримка агроекспорту через порти Одеси

Джерело: сформовано автором на основі [9, 15, 30]

Науковці пропонують також створення «Облігацій відновлення та росту України» (Ukraine Recovery and Growth Securities), які б сек'юритизували кредити на відновлення та продавалися інституційним інвесторам, що дозволило б залучити величезні обсяги ліквідності з глобальних ринків [15].

Найбільшим викликом для повоєнного відновлення є демографічний шок. Масштабна еміграція та внутрішнє переміщення створили дефіцит кадрів, який загрожує сповільнити економічне зростання. Проте, як показує досвід Польщі та Румунії, статус кандидата та доступ до ресурсів ЄС запускають процес швидкого «наздоганяючого росту» (catch-up growth), що характеризується припливом іноземних інвестицій та зростанні продуктивності [31].

Бюджетна політика повинна включати значні інвестиції в охорону здоров'я, соціальний захист та перенавчання ветеранів. Реформа державної служби, що передбачає справедливую систему оплати праці та меритократичний відбір, є необхідною для створення професійного апарату, здатного реалізувати амбітні плани відновлення [14, 32]. Регулярна індексація заробітних плат працівників бюджетної сфери є не просто

економічно обґрунтованим завданням для відновлення соціальної справедливості в умовах повномасштабної війни, а й таким, що сприятиме престижу професій вчителя, лікаря, науковця тощо й їх ролі в умовах повоєнного відновлення економіки України.

Крім того, на рівень соціальної справедливості впливає рівень фіскального навантаження. Якщо громадяни отримують різні за видами та обсягом доходи, то й оподатковуватися ці доходи мають за різними ставками. Актуалізується питання впровадження прогресивної шкали оподаткування доходів фізичних осіб, що є розповсюдженою практикою у більшості європейських країн.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Євроінтеграційний вектор є не лише геополітичним вибором, а й єдиним життєздатним механізмом для прискореного повоєнного відновлення України. Проаналізовані дані та дослідження 2022–2026 років дозволяють сформулювати наступні ключові висновки:

1. Бюджетна політика України в найближчі роки базуватиметься на жорсткій кондиційності: фінансування в межах Ukraine Facility та нових пакетів 2026–2027 років прямо залежить від темпів структурних реформ. Це створює «якір стабільності» для інституційних змін.

При цьому, першочерговими у бюджетному фінансуванні залишатимуться функції держави, що забезпечують її суверенітет, обороноздатність та збереження територіальної цілісності. Завдяки надходженням фінансової допомоги від міжнародних партнерів вже четвертий рік поспіль в умовах повномасштабного вторгнення вдається утримувати обсяг фінансування соціальних послуг на безпечному рівні. Одночасно з тим, критичний обсяг боргового навантаження на економіку вимагає суттєвих видатків на обслуговування державного боргу.

2. Повоєнне відновлення потребує трансформації від прямої бюджетної підтримки до стимулювання інвестицій. Ключову роль тут

відіграють інструменти деризикації та страхування воєнних ризиків, що мають стати повноцінно доступними з 2026 року.

3. Структурні реформи у сферах антикорупції, правосуддя та енергетики є фундаментом для залучення капіталу. Прогрес України в цифровізації та створенні нових інституцій (НАБУ, САП, ВАКС) вже став фактором підвищення довіри з боку МФІ та ЄС. Рахункова палата України, як вищий орган фінансового контролю України, наразі також у процесі системної реформи з метою приведення її діяльності у відповідність до стандартів Міжнародної організації вищих органів аудиту (INTOSAI) та вимог програми Міжнародного валютного фонду.

4. Енергетична та митна конвергенція з ЄС є критичними для економічної стійкості. Децентралізація енергосистеми дозволять зміцнити енергетичну безпеку та збільшити доходи бюджету.

5. Демографічний та регіональний виклики вимагають адаптивної політики згуртованості. Відновлення має відбуватися на рівні громад, забезпечуючи рівність можливостей, інклюзивність та повернення людського капіталу. Нагальним завданням бюджетної політики України є вирішення проблематики якісного управління територіальними громадами, місцевими бюджетами, де внаслідок відтоку людського капіталу вже спостерігається дефіцит кадрового потенціалу й відповідно знижується рівень компетенцій місцевих управлінців.

Україна проходить через «експериментальний» шлях інтеграції (accession through war), де темпи реформ є безпрецедентними. Незважаючи на колосальні втрати, країна має потенціал стати новим центром росту в Європі, за умови збереження політичної волі до реформ та стабільної підтримки міжнародної спільноти [3, 33, 34]. Бюджетна політика України у 2026–2030 роках буде спрямована на досягнення повної сумісності з єврозоною, що прискорить процеси повоєнного відновлення. А перехід до системи публічних фінансів сприятиме євроінтеграційним процесам в Україні за рахунок можливості залучення коштів на міжнародному рівні через державні

та місцеві зовнішні запозичення, грантову допомогу, а також на приватному рівні – через державно-приватне партнерство.

Література

1. Vasiliev D.V., Simakhova A. The Post-War Economic Recovery of Ukraine in the Context of European Integration. *ResearchGate*. 2024. URL: https://www.researchgate.net/publication/395379222_The_Post-War_Economic_Recovery_of_Ukraine_in_the_Context_of_European_Integration (дата звернення: 28.02.2026).
2. Sharov O. Ukraine – EU Cooperation for Post-War Recovery and Eurointegration. *De Europa*. 2025. URL: <https://ojs.unito.it/index.php/deeuropa/article/download/12372/10142/41579> (дата звернення: 28.02.2026).
3. Petrov R. Bumpy Road of Ukraine Towards the EU Membership in Time of War: "Accession Through War" v "Gradual Integration". *ResearchGate*. 2024. URL: https://www.researchgate.net/publication/377297470_Bumpy_Road_of_Ukraine_Towards_the_EU_Membership_in_Time_of_War_Accession_Through_War_v_Gradual_Integration (дата звернення: 28.02.2026).
4. Bruni F., Tentori D., Villafranca A. New Fiscal Rules: The EU Beyond Covid and the War. *Sipotra*. 2022. URL: <https://www.sipotra.it/wp-content/uploads/2022/05/New-Fiscal-Rules-The-EU-Beyond-Covid-and-the-War.pdf> (дата звернення: 28.02.2026).
5. European Commission and EIB Group sign €2 billion guarantee under Ukraine Facility to support country's reconstruction and resilience. *EIB*. 2025. URL: <https://www.eib.org/en/press/all/2025-124-european-commission-and-eib-group-sign-eur2-billion-guarantee-under-ukraine-facility-to-support-country-s-reconstruction-and-resilience> (дата звернення: 28.02.2026).
6. Hajiyeva N. The war in Ukraine and the EU's policy of economic globalisation: new security challenges and issues. *CIDOB*. 2024. URL: <https://www.cidob.org/en/publications/war-ukraine-and-eus-policy-economic-globalisation-new-security-challenges-and-issues> (дата звернення: 28.02.2026).

7. De Haas R., Pivovarsky A. The reconstruction and development of Ukraine's financial sector after the war. *American Economic Association*. 2024. URL: <https://www.aeaweb.org/conference/2024/program/paper/NQhy9RTh> (дата звернення: 28.02.2026).

8. Petrukha N., Fedirko N., Piatnychuk I., Lyashenko P., Plakhotnii D. Economic Rebuilding Frameworks in Post-War States: Takeaways for Ukraine. *International Journal of Economic Sciences*. Volume 14, Issue 1. 2025. URL: <https://ijes-journal.org/journal/article/download/196/179/851> (дата звернення: 28.02.2026).

9. Ukraine Facility. *European Commission*. URL: https://enlargement.ec.europa.eu/funding-technical-assistance/ukraine-facility_en (дата звернення: 28.02.2026).

10. Ukraine's economic resilience and anti-corruption reform efforts lay the foundations for recovery. *OECD*. 2025. URL: <https://www.oecd.org/en/about/news/press-releases/2025/05/ukraine-s-economic-resilience-and-anti-corruption-reform-efforts-lay-the-foundations-for-recovery.html> (дата звернення: 28.02.2026).

11. Філіппов А. Які недоліки в бюджетному плануванні має усунути Україна, аби наблизити вступ до ЄС. *Європейська правда*. 2025. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2025/03/24/7207857/> (дата звернення: 28.02.2026).

12. Convergence Report reviews Member States' progress towards joining the euro area. *European Commission*. 2024. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_3449 (дата звернення: 28.02.2026).

13. Report from the Commission to the European Parliament and the Council. COM(2025) 464 final. *European Commission*. 2025. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/docs_autres_institutions/commission_europeenne/com/2025/0464/COM_COM\(2025\)0464_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/docs_autres_institutions/commission_europeenne/com/2025/0464/COM_COM(2025)0464_EN.pdf) (дата звернення: 28.02.2026).

14. Ukraine Facility: план для реалізації 2024 - 2027. Програма підтримки економіки. Міністерство економіки, довкілля та сільського

господарства України. URL: <https://www.ukrainefacility.me.gov.ua/> (дата звернення: 28.02.2026).

15. Lausberg P. Beyond the Ukraine Facility: De-risking private investment to reconstruct Ukraine and strengthen Europe. *European Policy Centre*. 2025. URL: <https://www.epc.eu/publication/beyond-the-ukraine-facility-de-risking-private-investment-to-reconstruct-ukraine-and-strengthen-europe/> (дата звернення: 28.02.2026).

16. The Ukraine Facility. *Institut Jacques Delors*. 2025. URL: https://institutdelors.eu/content/uploads/2025/04/Infographie_Facilite_pour_Ukraine_A4_EN.pdf (дата звернення: 28.02.2026).

17. Commission presents a financial support package for Ukraine for 2026–2027. *European Commission*. 2026. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_26_90 (дата звернення: 28.02.2026).

18. Rashkovan V. Ukraine: Eighth Review Under the Extended Arrangement Under the Extended Fund Facility, Requests for Modification of Performance Criteria, Rephasing of Access, and Financing Assurances Review- Press Release; Staff Report; and Statement by the Alternate Executive Director for Ukraine. *IMF Staff Country Reports*. 2025. URL: <https://www.imf.org/en/publications/cr/issues/2025/06/30/ukraine-eighth-review-under-the-extended-arrangement-under-the-extended-fund-facility-568152> (дата звернення: 28.02.2026).

19. IMF Lending to Ukraine: State of Play and the Road Ahead. *European Parliament*. 2024. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2024/760264/IPOL_IDA\(2024\)760264_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2024/760264/IPOL_IDA(2024)760264_EN.pdf) (дата звернення: 28.02.2026).

20. Kalitenko O. Anti-corruption Reform in Ukraine After Russia's Full-Scale Invasion. *SCEEUS*. 2023. URL: <https://www.ui.se/globalassets/ui.se-eng/publications/sceeu/anti-corruption-reform-in-ukraine-after-russias-full-scale-invasion.pdf> (дата звернення: 28.02.2026).

21. Progress in Ukraine's Anti-Corruption Efforts. *Basel Institute on Governance*. 2025. URL: <https://baselgovernance.org/sites/default/files/2025->

03/Progress_in_Ukraines_AC_Efforts_March%2025_eng.pdf (дата звернення: 28.02.2026).

22. Anti-Corruption Progress in Ukraine. *Economists for Ukraine*. URL: <https://econ4ua.org/anti-corruption-progress/> (дата звернення: 28.02.2026).

23. Moisiiakha A., Velychko K., Kovalenko K., Zhurba O. Anti corruption mechanisms and public finance management efficiency in Ukraine's war and post-war recovery. *ResearchGate*. 2025. URL: https://www.researchgate.net/publication/399230183_Anti_corruption_mechanisms_and_public_finance_management_efficiency_in_Ukraine's_war_and_post-war_recovery (дата звернення: 28.02.2026).

24. Bandura R., Romanishyn A. Striving for Access, Security, and Sustainability: Ukraine's Transition to a Modern and Decentralized Energy System. *CSIS*. 2025. URL: <https://www.csis.org/analysis/striving-access-security-and-sustainability> (дата звернення: 28.02.2026).

25. Yakushev I., Hlamazda P., Shevchuk L., Starchuk O., Novosad I. Legal aspects of Ukraine's energy transition during war and European integration: Implications for sustainable development. *European Journal of Sustainable Development Research*. 2026. URL: <https://www.ejosdr.com/download/legal-aspects-of-ukraines-energy-transition-during-war-and-european-integration-implications-for-17496.pdf> (дата звернення: 28.02.2026).

26. Лютий І., Зайчикова В., Кедь В. Особливості боргової політики та критерії боргової безпеки в умовах військової агресії. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія"*. 2024. №32 (60). DOI: 10.25264/2311-5149-2024-32(60)-88-94 (дата звернення: 28.02.2026).

27. Shadow Report on Ukraine's Progress in Respect of Chapter 29 of the Acquis. *Institute of Analytics and Advocacy*. 2025. URL: <https://iaa.org.ua/en/wp-content/uploads/sites/3/2025/08/shadow-report.pdf> (дата звернення: 28.02.2026).

28. Аналіз виконання місцевих бюджетів за 2024 рік. *Портал «Децентралізація»*. 2025. URL: https://decentralization.ua/news/19387#:~:text=%20%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8%20*%20%D0%A1%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%20%D0%B7%D0%BC%D1%96%D0%BD%20*

%20%D0%9C%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B0%20%D1%81%D0%BF%D1%96%D0%B2%D0%BF%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%8F%20*%20%D0%94%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%90%D0%A2%D0%A3

(дата звернення: 28.02.2026).

29. Burlai T., Kostrytsia V. Ukraine's post-war solidarization based on international and EU approaches. *ResearchGate*. 2025. URL: https://www.researchgate.net/publication/394530919_UKRAINE'S_POST-WAR_SOLIDARIZATION_BASED_ON_INTERNATIONAL_AND_EU_APPROACHES (дата звернення: 28.02.2026).

30. Olekhov I. Protecting business in Ukraine: a comprehensive guide to war risk management and insurance. *CMS LawNow*. 2025. URL: <https://cms-lawnow.com/en/ealerts/2025/12/protecting-business-in-ukraine-a-comprehensive-guide-to-war-risk-management-and-insurance> (дата звернення: 28.02.2026).

31. Outlier or not: The Ukrainian economy's preparedness for EU accession. *Vienna Institute for International Economic Studies*. 2023. URL: <https://wiiw.ac.at/outlier-or-not-the-ukrainian-economy-s-preparedness-for-eu-accession-dlp-6704.pdf> (дата звернення: 28.02.2026).

32. OECD Economic Surveys: Ukraine 2025. *OECD*. 2025. URL: https://www.oecd.org/en/publications/oecd-economic-surveys-ukraine-2025_940cee85-en/full-report/fostering-macroeconomic-stability-and-a-sustainable-recovery_24ed81a1.html (дата звернення: 28.02.2026).

33. Darvas Z., Dabrowski M., Grabbe H., Moffat L., Sapir A., Zachmann G. Ukraine's path to European Union membership and its long-term implications. *Bruegel*. 2024. URL: https://www.bruegel.org/system/files/2024-03/PB%2005%202024_2.pdf (дата звернення: 28.02.2026).

34. Fabbrini F. The Impact of the War in Ukraine on the Enlargement of the European Union: 'Securing the Blessings of Liberty' and its Challenges. *International & Comparative Law Quarterly*. 2025. URL: <https://www.cambridge.org/core/journals/international-and-comparative-law-quarterly/article/impact-of-the-war-in-ukraine-on-the-enlargement-of-the-european-union-securing-the-blessings-of-liberty-and-its->

challenges/89B820D68F7A09296E28CDD37DBB467A (дата звернення: 28.02.2026).

References

1. Vasiliev, D.V. and Simakhova, A. (2024), "The Post-War Economic Recovery of Ukraine in the Context of European Integration", ResearchGate, available at: https://www.researchgate.net/publication/395379222_The_Post-War_Economic_Recovery_of_Ukraine_in_the_Context_of_European_Integration (Accessed 28.02.2026).
2. Sharov, O. (2025), "Ukraine – EU Cooperation for Post-War Recovery and Eurointegration", De Europa, available at: <https://ojs.unito.it/index.php/deeuropa/article/download/12372/10142/41579> (Accessed 28.02.2026).
3. Petrov, R. " (2024), "Bumpy Road of Ukraine Towards the EU Membership in Time of War: "Accession Through War" v "Gradual Integration", ResearchGate, available at: https://www.researchgate.net/publication/377297470_Bumpy_Road_of_Ukraine_Towards_the_EU_Membership_in_Time_of_War_Accession_Through_War_v_Gradual_Integration (Accessed 28.02.2026).
4. Bruni, F., Tentori, D. and Villafranca, A. (2022), "New Fiscal Rules: The EU Beyond Covid and the War", Sipotra, available at: <https://www.sipotra.it/wp-content/uploads/2022/05/New-Fiscal-Rules-The-EU-Beyond-Covid-and-the-War.pdf> (Accessed 28.02.2026).
5. EIB. (2025), "European Commission and EIB Group sign €2 billion guarantee under Ukraine Facility to support country's reconstruction and resilience", available at: <https://www.eib.org/en/press/all/2025-124-european-commission-and-eib-group-sign-eur2-billion-guarantee-under-ukraine-facility-to-support-country-s-reconstruction-and-resilience> (Accessed 28.02.2026).
6. Hajiyeveva, N. (2024), "The war in Ukraine and the EU's policy of economic globalisation: new security challenges and issues", CIDOB, available at: <https://www.cidob.org/en/publications/war-ukraine-and-eus-policy-economic-globalisation-new-security-challenges-and-issues> (Accessed 28.02.2026).

7. De Haas, R. and Pivovarsky, A. (2024), “The reconstruction and development of Ukraine's financial sector after the war”, American Economic Association, available at: <https://www.aeaweb.org/conference/2024/program/paper/NQhy9RTh> (Accessed 28.02.2026).

8. Petrukha, N., Fedirko, N., Piatnychuk, I., Lyashenko, P. and Plakhotnii, D. (2025), “Economic Rebuilding Frameworks in Post-War States: Takeaways for Ukraine”, International Journal of Economic Sciences, Vol. 14, Issue 1, available at: <https://ijes-journal.org/journal/article/download/196/179/851> (Accessed 28.02.2026).

9. European Commission (2026), “Ukraine Facility”, available at: https://enlargement.ec.europa.eu/funding-technical-assistance/ukraine-facility_en (Accessed 28.02.2026).

10. OECD. (2025), “Ukraine's economic resilience and anti-corruption reform efforts lay the foundations for recovery”, available at: <https://www.oecd.org/en/about/news/press-releases/2025/05/ukraine-s-economic-resilience-and-anti-corruption-reform-efforts-lay-the-foundations-for-recovery.html> (Accessed 28.02.2026).

11. Filippov, A. (2025), “What shortcomings in budget planning should Ukraine eliminate in order to bring its accession to the EU closer?”, available at: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2025/03/24/7207857/> (Accessed 28.02.2026).

12. European Commission. (2024), “Convergence Report reviews Member States' progress towards joining the euro area”, available at: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_3449 (Accessed 28.02.2026).

13. European Commission. (2025), “Report from the Commission to the European Parliament and the Council. COM(2025) 464 final”, available at: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/docs_autres_institutions/commission_euroenne/com/2025/0464/COM_COM\(2025\)0464_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/docs_autres_institutions/commission_euroenne/com/2025/0464/COM_COM(2025)0464_EN.pdf) (Accessed 28.02.2026).

14. Ministry of Economy, Environment and Agriculture of Ukraine (2024), “Ukraine Facility: implementation plan for 2024 - 2027. Economic support

program”, available at: <https://www.ukrainefacility.me.gov.ua/> (Accessed 28.02.2026).

15. Lausberg, P. (2025), “Beyond the Ukraine Facility: De-risking private investment to reconstruct Ukraine and strengthen Europe”, European Policy Centre, available at: <https://www.epc.eu/publication/beyond-the-ukraine-facility-de-risking-private-investment-to-reconstruct-ukraine-and-strengthen-europe/> (Accessed 28.02.2026).

16. Institut Jacques Delors. (2025), “The Ukraine Facility”, available at: https://institutdelors.eu/content/uploads/2025/04/Infographie_Facilite_pour_Ukraine_A4_EN.pdf (Accessed 28.02.2026).

17. European Commission. (2026), “Commission presents a financial support package for Ukraine for 2026–2027”, available at: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_26_90 (Accessed 28.02.2026).

18. Rashkovan, V. (2025), “Ukraine: Eighth Review Under the Extended Arrangement Under the Extended Fund Facility, Requests for Modification of Performance Criteria, Rephrasing of Access, and Financing Assurances Review- Press Release; Staff Report; and Statement by the Alternate Executive Director for Ukraine”, IMF Staff Country Reports, available at: <https://www.imf.org/en/publications/cr/issues/2025/06/30/ukraine-eighth-review-under-the-extended-arrangement-under-the-extended-fund-facility-568152> (Accessed 28.02.2026).

19. European Parliament. (2024), “IMF Lending to Ukraine: State of Play and the Road Ahead”, available at: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2024/760264/IPOL_IDA\(2024\)760264_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2024/760264/IPOL_IDA(2024)760264_EN.pdf) (Accessed 28.02.2026).

20. Kalitenko, O. (2023), “Anti-corruption Reform in Ukraine After Russia's Full-Scale Invasion”, SCEEUS, available at: <https://www.ui.se/globalassets/ui.se-eng/publications/sceeus/anti-corruption-reform-in-ukraine-after-russias-full-scale-invasion.pdf> (Accessed 28.02.2026).

21. Basel Institute on Governance. (2025), “Progress in Ukraine's Anti-Corruption Efforts”, available at:

https://baselgovernance.org/sites/default/files/2025-03/Progress_in_Ukraines_AC_Efforts_March%2025_eng.pdf (Accessed 28.02.2026).

22. Economists for Ukraine (2026), “Anti-Corruption Progress in Ukraine”, available at: <https://econ4ua.org/anti-corruption-progress/> (Accessed 28.02.2026).

23. Moisiiaakha, A., Velychko, K., Kovalenko, K. and Zhurba, O. (2025), “Anti corruption mechanisms and public finance management efficiency in Ukraine's war and post-war recovery”, ResearchGate, available at: https://www.researchgate.net/publication/399230183_Anti_corruption_mechanisms_and_public_finance_management_efficiency_in_Ukraine's_war_and_post-war_recovery (Accessed 28.02.2026).

24. Bandura, R. and Romanishyn, A. (2025), “Striving for Access, Security, and Sustainability: Ukraine's Transition to a Modern and Decentralized Energy System”, CSIS, available at: <https://www.csis.org/analysis/striving-access-security-and-sustainability> (Accessed 28.02.2026).

25. Yakushev, I., Hlamazda, P., Shevchuk, L., Starchuk, O. and Novosad, I. (2026), “Legal aspects of Ukraine's energy transition during war and European integration: Implications for sustainable development”, European Journal of Sustainable Development Research, available at: <https://www.ejosdr.com/download/legal-aspects-of-ukraines-energy-transition-during-war-and-european-integration-implications-for-17496.pdf> (Accessed 28.02.2026).

26. Liutyj, I., Zajchykova, V. and Ked', V. (2024), “Features of debt policy and criteria for debt security in conditions of military aggression”, Naukovi zapysky Natsional'noho universytetu “Ostroz'ka akademiia”, vol. 32 (60). DOI: 10.25264/2311-5149-2024-32(60)-88-94.

27. Institute of Analytics and Advocacy (2025), “Shadow Report on Ukraine's Progress in Respect of Chapter 29 of the Acquis”, available at: <https://iaa.org.ua/en/wp-content/uploads/sites/3/2025/08/shadow-report.pdf> (Accessed 28.02.2026).

28. Detsentralizatsiia (2025), “Analysis of the implementation of local budgets for 2024”, available at: https://decentralization.ua/news/19387#:~:text=%20%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8%20*%20%D0%A1%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%20%D0%B7%D0%BC%D1%96%D0%BD%20*%20%D0%9C%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B0%20%D1%81%D0%BF%D1%96%D0%B2%D0%BF%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%8F%20*%20%D0%94%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%90%D0%A2%D0%A3 (Accessed 28.02.2026).

29. Burlai, T. and Kostrytsia, V. (2025), “Ukraine's post-war solidarization based on international and EU approaches”, ResearchGate, available at: https://www.researchgate.net/publication/394530919_UKRAINE'S_POST-WAR_SOLIDARIZATION_BASED_ON_INTERNATIONAL_AND_EU_APPROACHES (Accessed 28.02.2026).

30. Olekhov, I. (2025), “Protecting business in Ukraine: a comprehensive guide to war risk management and insurance”, CMS LawNow, available at: <https://cms-lawnow.com/en/ealerts/2025/12/protecting-business-in-ukraine-a-comprehensive-guide-to-war-risk-management-and-insurance> (Accessed 28.02.2026).

31. Vienna Institute for International Economic Studies. (2023), “Outlier or not: The Ukrainian economy's preparedness for EU accession”, available at: <https://wiiw.ac.at/outlier-or-not-the-ukrainian-economy-s-preparedness-for-eu-accession-dlp-6704.pdf> (Accessed 28.02.2026).

32. OECD. (2025), “OECD Economic Surveys: Ukraine 2025”, available at: https://www.oecd.org/en/publications/oecd-economic-surveys-ukraine-2025_940cee85-en/full-report/fostering-macroeconomic-stability-and-a-sustainable-recovery_24ed81a1.html (Accessed 28.02.2026).

33. Darvas, Z., Dabrowski, M., Grabbe, H., Moffat, L. Sapir, A. and Zachmann, G. (2024), “Ukraine's path to European Union membership and its long-term implications”, Bruegel, available at:

https://www.bruegel.org/system/files/2024-03/PB%2005%202024_2.pdf
(Accessed 28.02.2026).

34. Fabbrini, F. (2025), “The Impact of the War in Ukraine on the Enlargement of the European Union: 'Securing the Blessings of Liberty' and its Challenges”, *International & Comparative Law Quarterly*, available at: <https://www.cambridge.org/core/journals/international-and-comparative-law-quarterly/article/impact-of-the-war-in-ukraine-on-the-enlargement-of-the-european-union-securing-the-blessings-of-liberty-and-its-challenges/89B820D68F7A09296E28CDD37DBB467A> (Accessed 28.02.2026).

Отримано редакцією журналу / Received: 28.02.26

Прорецензовано / Revised: 09.03.26

Схвалено до друку / Accepted: 20.03.26